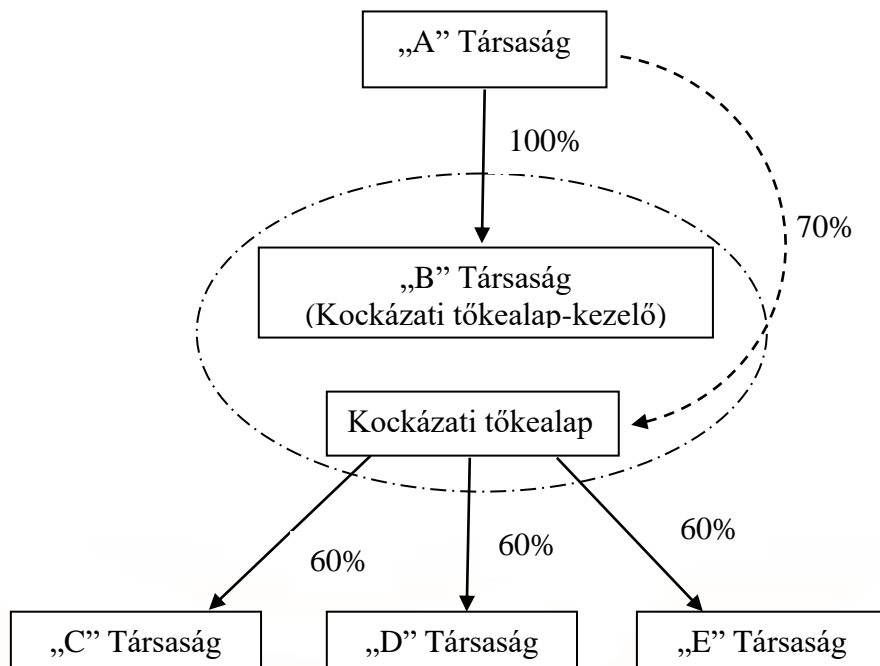

**A Tao. szerinti kapcsot vállalkozásnak minősülnek-e az alapkezelők,
a kockázati- és magántőkealapok, illetve ezek befektetései?**

A kockázati- és magántőkealapok terjedése révén számos izgalmas számviteli és adózási kérdés kerül ügyfeleim látókörébe. Ezek közül is a legérdekesebb, és a legtöbb kalandot tartogató kérdéskör a Tao. szerinti kapcsolt vállalkozási viszonyok megítélése, amelyet egy példán keresztül szeretnék megvilágítani.

Képzeljék el „A” Társaságot, amelynek 100%-os leányvállalata „B” Társaság. „B” Társaság kockázati tőkealap-kezeléssel foglalkozik. A kockázati tőkealapban¹ (amit „B” kezel) vannak „C”, „D” és „E” Társaság részvényei, amelyek „C”, „D” és „E” Társaság törzstőkéjének (és szavazatainak) 60%-át testesítik meg. „A” Társaság rendelkezik a „B” által kezelt kockázati tőkealap jegyeinek 70%-ával.

A kérdés mindössze annyi, hogy az adójogszabályok tekintetében a fenti struktúra szereplői közül melyek minősülhetnek egymással kapcsolt vállalkozásnak.

¹ Az alábbi írásban szereplő példa egy kockázati tőkealapról szól, de a benne tett megállapítások mindegyike érvényes a magántőkealapokra is.

Jogsabályi keretek

A Tao. 4.§ 23. pontja kimondja, hogy kapcsolt vállalkozásnak minősül

- a) az adózó és az a személy, amelyben az adózó közvetlenül vagy közvetve többségi befolyással rendelkezik,
- b) az adózó és az a személy, amely az adózóban közvetlenül vagy közvetve többségi befolyással rendelkezik,
- c) az adózó és más személy, ha harmadik személy közvetlenül vagy közvetve mindkettőjükben többségi befolyással rendelkezik,
- d) a külföldi vállalkozó és belföldi telephelye, valamint a külföldi vállalkozó telephelyei, továbbá a külföldi vállalkozó belföldi telephelye és az a személy, amely a külföldi vállalkozóval az a)–c) alpontban meghatározott viszonyban áll;
- e) az adózó és külföldi telephelye, továbbá az adózó külföldi telephelye és az a személy, amely az adózóval az a)–c) alpontban meghatározott viszonyban áll;
- f) az adózó és más személy, ha köztük az ügyvezetés egyezőségére tekintettel az üzleti és pénzügyi politikára vonatkozó döntő befolyásgyakorlás valósul meg,
- g) a fenti, a)–c) alpontban foglaltaktól függetlenül egyes, nevesített társasági adó rendelkezések tekintetében akkor is létrejöhet a kapcsolt vállalkozási viszony ha az adózó és más személy viszonylatában legalább 25 százalékos közvetlen vagy közvetett szavazati jog-részesedés, vagy legalább 25 százalékos közvetlen vagy közvetett tőkerészesedés, vagy legalább 25 százalékos nyereségrészesedés áll fenn.

A Ptk 8:2. § szerint többségi befolyás az olyan kapcsolat, amelynek révén a befolyással rendelkező egy jogi személyben a szavazatok több mint felével vagy meghatározó befolyással rendelkezik. A befolyással rendelkező akkor rendelkezik egy jogi személyben meghatározó befolyással, ha annak tagja vagy részvényese, és

- jogosult e jogi személy vezető tisztségviselői vagy felügyelőbizottsága tagjai többségének megválasztására, illetve visszahívására, vagy
- a jogi személy más tagjai, illetve részvényesei a befolyással rendelkezővel kötött megállapodás alapján a befolyással rendelkezővel azonos tartalommal szavaznak, vagy a befolyással rendelkezőn keresztül gyakorolják szavazati jogukat, feltéve, hogy együtt a szavazatok több mint felével rendelkeznek.

„A” Társaság és a kockázati tőkealap-kezelő

Tekintettel arra, hogy „A” Társaság a Ptk. rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával közvetlenül többségi befolyással bír „B” Társaságban, így a két vállalkozás a Tao. szerinti kapcsolt vállalkozási viszonyban van egymással.

A kockázati tőkealap-kezelő és a kockázati tőkealap viszonya

A befektetési alap egy olyan jogi személy, amely az MNB által a nyilvántartásba történő bejegyzéssel jön létre. A befektetési alap létrehozható kockázati tőkealkapként vagy magántőkealkapként. A befektetési alap törvényes képviselője – az e tevékenység végzésére feljogosító engedéllyel rendelkező – befektetési alapkezelő. A kockázati tőkealap adókötelezettségeit az alap kezelője teljesíti, és ő gyakorolja az adózót megillető jogokat is.

A kockázati- és magántőkealap tehát egyfajta vagyontömeg mely szervezet nélkül nem képes tevékenységet kifejteni, emiatt a működ(tet)éséhez elengedhetetlen egy vagyonkezelő szervezet – egy alapkezelő – létrehozása.

A kockázati tőkealap-kezelő és a tőkealap kapcsolata – a fentieknek megfelelően – nem felel meg Tao. kapcsolt vállalkozás fogalmának, mert az ügyvezetés egyezősége ebben a viszonylatban nem értelmezhető, a többségi befolyás pedig – a Ptk. rendelkezései alapján – nem valósul meg.

A kockázati tőkealap és a kockázati tőkealap befektetései

A kockázati tőkealap a fenti példában többségi tulajdonnal rendelkezik „C”, „D” és „E” Társaságokban ezáltal a többségi befolyásnak a Ptk. 8:2. §-a szerinti esete formailag fennáll. Tekintve azonban, hogy a többségi befolyás gyakorlása során a kockázati tőkealap nem önmaga hozza döntéseit, hanem az alapkezelője (kockázati tőkealap-kezelő) teszi ezt meg, ezért a kockázati tőkealap és a kockázati tőkealap befektetései közötti kapcsolt vállalkozási viszony nem értelmezhető.

A kockázati tőkealap-kezelő és a kockázati tőkealap befektetései

A kockázati tőkealap-kezelő és a kockázati tőkealap befektetései („C”, „D” és „E” Társaság) a többségi befolyásra vonatkozó szabályok alkalmazása alapján szintén nem tekinthetők kapcsolt vállalkozásnak. Mert bár a befektetés többségi tulajdonosa az alap, és annak nevében a kockázati tőkealap-kezelő jár el, kapcsolatuk mégsem feleltethető meg a többségi befolyásra vonatkozó előírásoknak, ezáltal a Tao. 4.§ 23. a-c) pontjainak.

Ezzel együtt az ügyvezetés egyezőségére tekintettel² felmerülhet olyan helyzet, hogy a – gazdasági társasági formában működő – alapkezelő valamely befektetéssel kapcsolt vállalkozási viszonyba kerül, így e kapcsolat megítélése tekintetében érdemes körültekintően eljárni.

„A” társaság és a kockázati tőkealap viszonya

Hivatkozással a Kbtv.³ fentiekben már ismertetett, a befektetési alapok státuszára és működésére vonatkozó szabályaira, „A” Társaságnak – ebben a viszonylatban, mint a kockázati tőkealap jegyei többsége tulajdonosának – szintén nincs többségi befolyása a kockázati tőkealapban, mert sem a szavazatok több mint felével felével, sem meghatározó befolyással nem rendelkezik.

A kockázati tőkealap befektetéseinek egymás közti viszonya

„C”, „D” és „E” Társaság kapcsolt vállalkozási viszonyának megítélése során azt kell vizsgálni, hogy van-e olyan harmadik személy, amely közvetlenül vagy közvetve többükben többségi befolyással rendelkezik. Ilyen személy lehetne a kockázati tőkealap, az alapkezelő és az alap jegyeinek tulajdonosa („A” Társaság).

Tekintettel arra, hogy a fentiek alapján sem „A” társaság, sem az alapkezelő nem rendelkezik (közvetlen) többségi befolyással a kockázati tőkealap befektetéseiben, sem az alap és a befektetések közötti (közvetlen) többségi befolyás nem értelmezhető, a kockázati tőkealap befektetési („C”, „D” és „E” Társaság) sem állnak a többségi befolyáson alapuló kapcsolt viszonyban egymással.

Ezzel együtt az ügyvezetés egyezőségére tekintettel itt is felmerülhet olyan helyzet, hogy a – gazdasági társasági formában működő – befektetések egymással kapcsolt vállalkozási viszonyba kerülnek.

Mindezekből látszik, hogy különféle befektetési (kockázati- és magántőke-) alapok segítségével nem csak a végső tulajdonosok anonimitása, de körültekintő tervezéssel a kapcsolt vállalkozásokat érintő speciális (pl. a KIVA választását érintő, vagy akár a transzferáras) szabályok alkalmazása is elkerülhető. Érdemes hát a szemünk sarkából figyelemmel kísérni e terület fejlődését.

Következő cikkemben az alapkezelők, az alapok és az alap befektetéseinek számviteli kapcsoltságát fogom górcső alá venni.

Budapest, 2021. július 27.

² Tao. 4.§ 23. f)

³ A kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2014. évi XVI. tv.

Kerényi Máté Fülöp
kamarai tag könyvvizsgáló, adószakértő
az Adótanácsadók Egyesületének elnökségi tagja

